

Sygn. akt VIII U 27/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2015 r. w Gliwicach

sprawy A. H. (H.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. H. (H.)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 25 lutego 2013 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu A. H. prawo do emerytury poczynając od 8 stycznia 2013 roku.

(-) SSO Mariola Szmajduch

Sygn. akt. VIII U 27/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 lutego 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu A. H. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym 60 lat. Powołując się na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wskazał, że ubezpieczony na dzień 31 grudnia 1998r. nie udowodnił wymaganego 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, a jedynie 13 lat, 10 miesięcy i 22 dni takiej pracy. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wyjaśnił, iż do okresu 15 lat nie zaliczył okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w T. od 28 maja 1973r. do 30 września 1983r., bowiem ze świadectwa pracy wynika, iż ubezpieczony wykonywał wtedy pracę w charakterze mechanika.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do spornego świadczenia. Podniósł, iż w latach 1977-1980 w rzeczywistości wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5t, co jest w stanie udokumentować zeznaniami świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 30 lipca 2013r. Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Po rozpoznaniu apelacji ubezpieczonego, Sąd Apelacyjny w Katowicach uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu – Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach, wskazując temu Sądowi na konieczność dopuszczenia dowodu z zeznań wnioskowanych przez apelującego świadków: Z. S. i E. T. (1) na okoliczność charakteru pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w spornym okresie.

Sąd Okręgowy ustalił:

Ubezpieczony A. H. urodził się (...) Wiek 60 lat osiągnął 8 stycznia 2013r.

W dniu 29 stycznia 2013r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżoną decyzją z dnia 25 lutego 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym 60 lat, z uwagi na brak wymaganego 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

ZUS ustalił, iż ubezpieczony na dzień 31 grudnia 1998r. posiada 31 lat, 1 miesiąc i 26 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Do pracy w warunkach szczególnych organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 13 lat, 10 miesięcy i 22 dni takiej pracy.

Ze świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 23 listopada 2012r. wystawionego przez pracodawcę wynika, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w (...) SA. w S. zajmował następujące stanowiska:

- od 5 października 1983r. do 31 marca 1993r. – ślusarz rem. utrzymania ruchu,
- od 1 lipca 1993r. do 16 grudnia 1993r. – ślusarz rem. utrzymania ruchu,
- od 17 grudnia 1993r. do 30 kwietnia 1994r. – palacz c.o.,
- od 1 maja 1994r. do 31 października 1996r. – ślusarz rem. utrzymania ruchu,
- od 1 listopada 1996r. do 15 kwietnia 1997r. – palacz c.o.,
- od 16 kwietnia 1997r. do 30 czerwca 1997r. – ślusarz rem. utrzymania ruchu

Na podstawie akt organu rentowego ustalono, że powyższe okresy zostały ubezpieczonemu uwzględnione do pracy w warunkach szczególnych.

A. H. w okresie od 28 maja 1973r. do 30 września 1983 był zatrudniony w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w T.. Ze świadectwa pracy wydanego przez pracodawcę wynika, iż był w tym okresie zatrudniony na stanowisku mechanika-kierowcy. Organ rentowy nie uwzględnił ubezpieczonemu okresu zatrudnienia w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w T. jako pracy w szczególnych warunkach.

Sąd ustalił, iż Miejskie Przedsiębiorstwo (...) w T. zajmowało się budową i remontami ulic, chodników, a także kładzeniem asfaltu.

(...) zatrudniano na stanowiskach asfalciarzy, operatorów sprzętu drogowego ciężkiego i kierowców samochodów ciężarowych. Zakład miał jedną bazę transportową w R., którą następnie przeniesiono do T.. Dział transportu

dysponował około 7 pojazdami ciężarowymi, spośród których wszystkie za wyjątkiem jednego były o masie powyżej 3,5 tony. Pojazdy te przed przystąpieniem do ich użytkowania wymagały remontu i adaptacji, czym zajmowali się mechanicy w liczbie 3-4, zatrudnieni na stałe w warsztacie znajdującym się na terenie bazy transportowej. Sporadycznie, około 1-2 razy w tygodniu, kierowcy pomagali mechanikom w pracy w zakresie drobnych napraw pojazdów ciężarowych.

W sezonie letnim od kwietnia do października kierowcy samochodów ciężarowych (zatrudnieni na stanowisku mechanika-kierowcy) pracowali po 10 godzin dziennie, zajmując się transportem masy bitumicznej i materiałów do budowy dróg. Poza sezonem kierowcy pracowali po 8 godzin dziennie. Przez około 90% czasu pracy zatrudnieni wykonywali typową pracę kierowcy, zaś pozostały czas przeznaczali na naprawy oraz konserwację prowadzonych pojazdów.

Ubezpieczony w początkowym okresie zatrudnienia w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) pracował wyłącznie w warsztacie przy naprawach samochodów. W 1975r. pracodawca nabył (...) i przekazał go ubezpieczonemu w celu adaptacji do przewozu paliwa. Po przystosowaniu pojazdu (cysterny), ubezpieczonemu na początku 1976r. polecono wykonywanie obowiązków kierowcy tego samochodu ciężarowego, od tego czasu zajmował się transportem paliwa do stacji paliwowej oraz otaczarni mas bitumicznych, dostarczał także paliwo do sprzętu używanego przy budowie dróg prowadzonej przez pracodawcę. Obowiązki kierowcy cysterny ubezpieczony wykonywał przez okres około 1,5 roku w pełnym wymiarze czasu pracy, w sezonie letnim w wymiarze 10h dziennie, zaś w sezonie zimowym – 8 godzin dziennie. Pojazd, którym jeździł ubezpieczony był sprawny i jedynie sporadycznie, kilka razy w miesiącu, ubezpieczony musiał zajmować się jego naprawą, przy czym zazwyczaj był to drobne usterki, naprawiane bezpośrednio w trasie po godzinach pracy, a tylko w poważniejszych przypadkach wiązało się to z koniecznością poświęcenia dniówki na wizytę w warsztacie. Co pół roku pojazd przechodził dobowy przegląd, przez co był wtedy wyłączony od pracy.

Po rezygnacji przez ubezpieczonego z prowadzenia cysterny z przyczyn zdrowotnych, podjął się on przez okres następnego kilku lat wykonywania pracy w charakterze kierowcy wywrotki w wymiarze czasu pracy od 8 do 10 godzin dziennie. Ubezpieczony zajmował się transportem piasku i asfaltu, sporadycznie pomagał też mechanikom przy naprawach pojazdów.

Ubezpieczony otrzymywał dodatek z tytułu pracy w szkodliwych warunkach.

Formalnie ubezpieczony przez cały okres pracy w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w T. zatrudniony był na stanowisku mechanika-kierowcy.

W spornym okresie zatrudnienia wraz z ubezpieczonym pracowali świadkowie: Z. S. – pracował od 1972r. do 1990r. na stanowiskach: kierowcy, kierowcy-operatora, brygadzysty transportu, przy czym w latach 1977-1980 był brygadzystą transportu, a jednocześnie kierowcą samochodu ciężarowego o masie 7,5 tony oraz E. T. (2) – pracowała od 1974r. do 1991r. na stanowisku dyspozytora oraz rewidenta zakładowego.

Sąd ustalił, iż ubezpieczony legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 31 lat, 1 miesiąca i 26 dni.

Bezsporne było, że ubezpieczony ukończył 60 lat życia z dniem 8 stycznia 2013r. i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w T. (k.15), zeznań świadków: Z. S. (nagranie z rozprawy z dnia 12 marca 2015r. min. 04:34 i n. k.68) i E. T. (3) (nagranie z rozprawy z dnia 12 marca 2015r. min. 42:56 i n. k.68) oraz zeznań ubezpieczonego A. H. (nagranie z rozprawy z dnia 12 marca 2015r. min. 01:00:52 i n. k.68). Odnośnie rodzaju pracy wykonywanej przez ubezpieczonego Sąd dał wiarę jego twierdzeniom, które zostały potwierdzone przez zeznania świadków. Świadkowie pracowali razem z ubezpieczonym w spornym okresie zatrudnienia, posiadają zatem szczegółową wiedzę na temat miejsca i charakteru wykonywanej przez odwołującego pracy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat
2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym

co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl art. 184 ust. 2 ustawy – w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013r. tj. w dacie złożenia wniosku oraz wydania zaskarżonej decyzji – emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Na podstawie tego przepisu, prawo do emerytury w obniżonym wieku, przysługuje ubezpieczonemu, który w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999r. spełnił warunki w zakresie posiadania ogólnego stażu pracy oraz pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, a nie osiągnął wymaganego wieku.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy uwzględnił mu jedynie 13 lat, 10 miesięcy i 22 dni takiej pracy.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony legitymuje się wymaganym 15 letnim okresem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem do takiej pracy należało zaliczyć mu (obok okresu uwzględnionego przez organ rentowy) częściowo także sporny okres zatrudnienia w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w T., który to okres – pomimo braku możliwości jego dokładnego sprecyzowania - w sposób niewątpliwie przekraczał brakujący do uzyskania 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych okres 1 roku, 1 miesiąca i 8 dni.

Z materiału dowodowego wynika, że w tym okresie zatrudnienia A. H. wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Ubezpieczony, pracując po 10 godzin dziennie w sezonie letnim oraz 8 godzin dziennie poza sezonem, zajmował się transportem paliwa oraz innych materiałów. Przez około 1,5 roku prowadził pojazd ciężarowy w postaci cysterny, a następnie wywrotkę, przez okres około 3-4 lat. Przez cały ten czas praca kierowcy była głównym zajęciem ubezpieczonego. Naprawy pojazdu dokonywane były przez niego sporadycznie, a przy tym najczęściej po godzinach pracy. Wyłączenie pojazdu z możliwości użytkowania następowało raz na pół roku na okres jednej doby w związku z koniecznością dokonania przeglądu, a nadto przeciętnie raz na trzy miesiące pojazd doznawał na tyle poważnej awarii, iż konieczne było pozostawienie go w warsztacie w celu dokonania naprawy. Przy uwzględnieniu całkowitego okresu wykonywania obowiązków kierowcy, łączne okresy napraw i przestojów należy uznać za nieznaczne, pomijalne w kontekście ustalenia stażu pracy ubezpieczonego, który z pewnością przekroczył okres 1 roku i 2 miesięcy.

Pracę kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, ubezpieczony wykonywał niezależnie od nazwy stanowiska pracy i powierzonych mu ewentualnie dodatkowych czynności, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i nie był kierowany do innych prac. Jak bowiem ustalono, pracodawca co do zasady wszystkim pracownikom – kierowcom pojazdów ciężarowych określał stanowisko pracy jako mechanika-kierowcy, które nie odpowiadało rzeczywiście przypisanym im obowiązkom. Pracodawca zresztą, wbrew przydzielonym stanowiskom, wypłacał pracownikom dodatek za pracę w szkodliwych warunkach, dodatek taki otrzymywał również ubezpieczony.

Zgodnie z wykazem A, dział VIII poz. 2, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, praca kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalistycznych (specjalnych) pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów jest pracą w szczególnych warunkach, uprawniającą do niższego wieku emerytalnego.

Bez znaczenia pozostaje przy tym fakt, że ubezpieczony nie przedłożył za okres sporny świadectwa pracy w szczególnych warunkach. Fakt wykonywania takiej pracy został wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia, w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r., sygn. III UZP 6/84, LEX nr 14625, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r., sygn. III UZP 48/84, LEX nr 14630, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., sygn. I UK 179/06, LEX nr 342283).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków potwierdzającym taki charakter pracy ubezpieczonego, uznając te dowody za spójne logiczne i wzajemnie się uzupełniające.

Mając powyższe na uwadze – po uwzględnieniu do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu uznanego przez ZUS oraz częściowo okresu spornego – należało uznać, że A. H. legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Kwestia posiadania przez ubezpieczonego ponad 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego nie była przedmiotem sporu. Nie było także sporne, iż odwołujący nie jest członkiem OFE i ukończył wymagany wiek 60 lat.

W konsekwencji Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od dnia 8 stycznia 2013r. tj. z dniem osiągnięcia wieku emerytalnego.

SSO Mariola Szmajduch